

UZASADNIENIE

W pozwie przeciwko K. H., skierowanym do elektronicznego postępowanie upominawczego, powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w P. domagał się zasądzenia od pozwanego na jego rzecz kwoty 1.107,00 zł – wraz z następującymi odsetkami rocznym:

- od kwoty 1.000,00 zł – z odsetkami umownymi, naliczanymi według zmiennej stopy procentowej, stanowiącej czterokrotność stopy procentowej kredytu lombardowego NBP, liczonymi od dnia 9 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 107,00 zł – z odsetkami ustawowymi w wysokości 13%, liczonymi od dnia 23 marca 2013 r. do dnia zapłaty.

Dodatkowo powód domagał się zasądzenia od pozwanego na jego rzecz kosztów procesu – uiszczonych przez powoda opłaty stałej od pozwu w wysokości 30,00 zł.

W uzasadnieniu pozwu powodowa spółka wskazała, iż (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w P. prowadzi działalność w zakresie sprzedaży pożyczek przez Internet. Pozwany dnia 8 marca 2013 r. utworzył na stronie internetowej powódki www.zyrafapozyczki.pl (...). W tym samym dniu pozwany złożył wniosek o pożyczkę.

W dalszej części uzasadnienia pozwu powód podniósł, że pozwana zaakceptowała warunki Ramowej Umowy Pożyczki i dokonała przelewu opłaty rejestracyjnej w wysokości 0,01 zł, wskazując tym samym swój rachunek bankowy, na który pożyczkodawca winien przelać kwotę udzielonej pożyczki. Wobec powyższego, dnia 8 marca 2013 r. została zawarta pomiędzy stronami Ramowa Umowa Pożyczki (zwaną dalej: RUP). Powódka wywiązała się ze wszelkich obowiązków informacyjnych względem pozwanej, przesyłając jej stosowne dokumenty i udzielając niezbędnych informacji zgodnie z obowiązującymi przepisami i zobowiązaniami powódki. Na podstawie RUP została zawarta w dniu 8 marca 2013 r. umowa pożyczki o numerze (...) na kwotę 500,00 zł, której termin płatności upłynął w dniu 8 kwietnia 2013 r.

Powodowa spółka wskazała następnie, że wykonała swe zobowiązanie i przekazała pozwanej kwotę pożyczki na wskazany rachunek bankowy. Nadto w dniu 28 marca 2013 r. pozwana dokonała podwyższenia kwoty pożyczki o 500,00 zł – w ramach istniejącej umowy pożyczki o numerze (...), zwiększając kwotę kapitału do wysokości 1.000,00 zł, zgodnie z § 9 RUP.

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w P. twierdziła też, iż pozwana nie wywiązała się z obowiązku spłaty należności w terminie wymagalności pożyczki. Do zapłaty pozostała: kwota główna w wysokości 1.000,00 zł i kwota kosztów windykacji w wysokości 107,00 zł, na które składają się następujące pozycje: wezwania do zapłaty wysłane za pomocą SMS, wezwania do zapłaty telefoniczne, wezwania do zapłaty wysłane drogą elektroniczną i wezwania do zapłaty wysłane pisemnie.

Z uwagi na brak spłaty przez pozwaną oraz brak odpowiedzi na wystosowane wezwania do zapłaty, powódka wypowiedziała umowę, do czego była uprawniona na podstawie § 11 RUP.

Ostatecznie strona powodowa skonstatowała, że biorąc pod uwagę powyższe, pozew jest – w jej ocenie – zasadny i konieczny. Pozwana nie dokonała zapłaty wskazanych kwot i nie odpowiedziała na skierowane przez powódkę wezwania do zapłaty.

Postanowieniem wydanym w dniu 25 kwietnia 2014 r. referendarz sądowy orzekający w VI Wydziale Cywilnym Sądu Rejonowego L.w L. – w sprawie sygnaturze akt VI (...) – stwierdził brak podstaw do wydania w niniejszej sprawie nakazu zapłaty i przekazał rozpoznanie sprawy do Sądu Rejonowego w S. procedując w tej mierze na podstawie art. 505³³ § 1 k.p.c.

Zarządzeniem Przewodniczącego I Wydziału Cywilnego Sądu Rejonowego w S., wydanym w dnia 22 maja 2014 r., niniejsza sprawa została skierowana do postępowania uproszczonego.

Do pisma opatrzonego datą 4 czerwca 2014 r., wniesionego już do Sądu Rejonowego w S., (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w P. załączyła jedynie informację co do danych zawartych pod numerem KRS (...), według stanu na dzień 8 kwietnia 2014 r., odpowiadające odpisowi aktualnemu z Rejestru Przedsiębiorców, pobraną na podstawie art.4 ust. 4aa ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jednolity: Dz.U. z 2007 r., Nr 168, poz. 1186 z późn. zm.); nie przedstawiła natomiast jakiegokolwiek dowodu zarówno istnienia, jak i rozmiaru obciążającej pozwanego względem inicjatora procesu należności.

Na rozprawie wyznaczonej na dzień 13 sierpnia 2014 r. od powoda nikt się nie stawił –powód został wówczas prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy.

Od strony pozwanej nikt się wówczas nie stawił – pomimo należytego zawiadomienia tej strony o terminie rozprawy; pozwany K. H. nie złożył żadnych wyjaśnień, ani też nie żądał przeprowadzenia rozprawy w jego nieobecności.

Zaszyły zatem warunki do wydania przez Sąd wyroku zaocznego (por. art. 339 § 1 k.p.c.).

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w P. zgłosił do niniejszego procesu żądanie zasądzenia na jego rzecz od pozwanego K. H. kwoty 1.107,00 zł – wraz z następującymi odsetkami rocznym:

- od kwoty 1.000,00 zł – z odsetkami umownymi, naliczanymi według zmiennej stopy procentowej, stanowiącej czterokrotność stopy procentowej kredytu lombardowego NBP, liczonymi od dnia 9 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 107,00 zł – z odsetkami ustawowymi w wysokości 13%, liczonymi od dnia 23 marca 2013 r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pisma procesowego inicjującego to postępowanie powód wskazał, iż dochodzona w tymże procesie od K. H. należność stanowi sumę niezwróconej przez pozwanego pożyczki w wysokości 1.000,00 zł oraz kosztów windykacji w wysokości 107,00 zł.

W ocenie Sądu wytoczone przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością Spółkę komandytową z siedzibą w P. powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie – jako nieudowodnione.

Stosownie do treści art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Pożyczka jest zatem umową, na podstawie której dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego przedmiot pożyczki, a biorący zobowiązuje się zwrócić przedmiot pożyczki w pieniądzech o tej samej wielkości lub w rzeczach tego samego gatunku i takiej samej jakości. Pożyczka jest umową, przy której podobnie jak przy umowie sprzedaży dochodzi do zmian w obrębie prawa własności przedmiotu umowy .

Przeniesienie własności przedmiotu pożyczki może nastąpić w każdy prawem przewidziany sposób, przy czym w wypadku pieniędzy w grę wchodzi wydanie gotówki, przelew gotówki, otwarcie kredytu na rachunku bankowym. Kodeksowa definicja pożyczki wskazuje zatem, że świadczeniem dającego pożyczkę jest przeniesienie na własność biorącego pożyczkę określonej ilości pieniędzy albo rzeczy oznaczonych co do gatunku i wykonanie tego świadczenia dający pożyczkę powinien udowodnić w procesie cywilnym. Dopiero wówczas zasadne staje się oczekiwanie od

biorącego pożyczkę, że udowodni on spełnienie swego świadczenia umownego tj. zwrot pożyczki (tak Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia z dnia 17 kwietnia 2012 r., I ACa 285/12, LEX nr 1162845).

Sądowi Rejonowemu w S. niniejszą sprawę przekazano po zakończeniu elektronicznego postępowania upominawczego z powodu, o którym mowa w art. 505³³ § 1 k.p.c. (brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym).

Wedle regulacji z art. 505³⁷ § 1 k.p.c. po przekazaniu sprawy w przypadkach wskazanych w art. 505³³ § 1, art. 505³⁴ § 1 oraz art. 505³⁶ § 1 przewodniczący wzywa powoda do wykazania umocowania zgodnie z art. 68 zdanie pierwsze oraz dołączenia pełnomocnictwa zgodnie z art. 89 § 1 zdanie pierwsze i drugie, a po przekazaniu sprawy na podstawie art. 505³³ § 1 oraz art. 505³⁴ § 1 dodatkowo do uiszczenia opłaty uzupełniającej od pozwu – w terminie dwutygodniowym od daty doręczenia wezwania pod rygorem umorzenia postępowania. W razie nieusunięcia powyższych braków pozwu sąd umarza postępowanie.

§ 3 art. 505³⁷ k.p.c. stanowi natomiast, że jeżeli powód uzupełni pozew zgodnie z wymogami § 1, przewodniczący wzywa pozwanego do uzupełnienia sprzeciwu w sposób odpowiedni dla postępowania, w którym sprawa będzie rozpoznana – w terminie dwutygodniowym od daty doręczenia wezwania.

Dalsze postępowanie po przekazaniu sprawy w przypadkach wskazanych w art. 505⁽³³⁾ § 1 k.p.c., art. 505⁽³⁴⁾ § 1 k.p.c. oraz art. 505⁽³⁶⁾ § 1 k.p.c. będzie się toczyć według przepisów o procesie, chyba że sprawa podlega rozpoznaniu według przepisów o postępowaniu odrębnym, właściwym dla dochodzonego roszczenia lub stron procesu. Jak wskazuje Przemysław Telenga w Komentarzu aktualizowanym do art. 505⁽³⁷⁾ Kodeksu postępowania cywilnego [(w:) Jakubecki Andrzej (red.), Bodio Joanna, Demendecki Tomasz, Marcewicz Olimpia, Telenga Przemysław, Wójcik Mariusz P. Komentarz aktualizowany do ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego. LEX/el., 2014 Numer: 166648], r odzić to może w pierwszej kolejności konieczność dostosowania pozwu lub sprzeciwu do wymogów formalnych i wymogów (ciężarów procesowych stron) obowiązujących w konkretnym postępowaniu. Pod rygorem umorzenia postępowania powód powinien uzupełnić braki formalne pozwu w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia mu zarządzenia przewodniczącego.

„U uzupełnienie pozwu”, a także „uzupełnienie sprzeciwu”, związane jest jednak z innymi wymogami (ciężarami procesowymi) niż wymogi formalne pism procesowych. Przykładowo można wskazać ciężar przytoczenia przez powoda wszystkich twierdzeń oraz ich dowodów pod rygorem utraty prawa do powoływania ich w toku postępowania.

W procesie o zapłatę należności, opartym na twierdzeniu o przeniesieniu własności przedmiotu pożyczki wskutek zawarcia umowy pożyczki, badanie sądu obejmuje zarówno istnienie, jak i treść stosunku zobowiązaniowego, jaki wiąże strony takiej umowy.

Ciężar udowodnienia faktów istotnych z punktu widzenia wymagań regulacji z art. 720 k.c., w tym i dotyczących zarówno istnienia, jak i treści stosunku zobowiązaniowego, jaki wiąże pożyczkodawcę i pożyczkobiorcę, spoczywa na osobie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.).

Z procesowego punktu widzenia ciężar dowodu spoczywa na powodzie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 października 1971 r., II PR 313/69, OSN 1970, nr 9, poz. 147; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2010 r., II CSK 297/10, LEX nr 970074; por. jednak wyjątek wskazany w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2006 r., IV CSK 299/06, Lex nr 233051, a także wyjątek wskazany w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2002 r., V CKN 745/00, LEX nr 53163 – które jednak, w opinii Sądu, w okolicznościach niniejszej sprawy nie znoszą konieczności zastosowania reguły wywiedzionej z przytoczonego wyżej art., 6 k.c.).

Reguły dowodzenia w procesie cywilnym zawiera art. 232 k.p.c.

Stanowi on w zdaniu pierwszym, iż strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Sąd może dopuścić dowód niewskazany przez stronę (art. 232 zdanie drugie k.p.c.).

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w P. nie wykazała w niniejszym procesie wystąpienia wszystkich faktów przemawiających za słusnością dochodzonych od pozwanego pretensji.

Strona powodowa nie wykazała bowiem w niniejszym procesie, do jakich świadczeń i w jakim rozmiarze jest zobowiązany K. H. w ramach łączącego strony procesu stosunku prawnego.

W ramach zwolnienia się z obowiązku udowodnienia istnienia i zakresu finansowej powinności świadczenia przez pozwanego powodowa spółka ograniczyła się do powołania w pozwie skierowanym do elektronicznego postępowania upominawczego dowodów z dokumentów prywatnych; dowodów tychże jednak po przekazaniu sprawy przez Sąd Rejonowy L.w L. z elektronicznego postępowania upominawczego do procesu, czyli Sądowi Rejonowemu w S., już nie przedstawiła.

Po dokonaniu przez Sejm ustawą z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych ustaw (Dz.U. Nr 43, poz. 189) nowelizacji art. 3 k.p.c. na sędzie nie spoczywa już obowiązek prowadzenia z urzędu postępowania dowodowego [zob. również: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 października 1996 r. (III CKN 6/96, OSNC 1997, nr 3, poz. 29) – wedle którego obowiązek wskazania dowodów, potrzebnych dla rozstrzygnięcia sprawy, obciąża strony; sąd został wyposażony w uprawnienie (a nie obowiązek) dopuszczenia dalszych jeszcze, niewskazanych przez żadną ze stron, dowodów, kierując się przy tym własną oceną, czy zebrany w sprawie materiał jest – czy też nie jest – dostateczny do jej rozstrzygnięcia (art. 316 § 1 in principio k.p.c.); uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 września 1998 r., II UKN 128/98, OSNP 1999, nr 17, poz. 556; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 października 1998 r., II UKN 244/98, OSNP 1999, nr 20, poz. 662; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 maja 2008 r., V ACa 175/08, LEX nr 465069].

Tak więc nowelizacja ta wzmocniła zasadę, iż obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.).

W aktualnym stanie prawnym działanie sądu z urzędu i przeprowadzenie dowodu niewskazanego przez stronę jest zatem – po uchyleniu art. 3 § 2 k.p.c. – dopuszczalne tylko w wyjątkowych sytuacjach procesowych oraz musi wynikać z opartego na zobiektywizowanej ocenie przekonania o konieczności jego przeprowadzenia – działanie sądu z urzędu może bowiem prowadzić do naruszenia prawa do bezstronnego sądu i odpowiadającego mu obowiązku przestrzegania zasady równego traktowania stron (art. 32 ust. 1 i art. 45 ust. 1 Konstytucji RP; zob.: uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 175/00, OSP 2001, nr 7-8, poz. 116).

W ocenie Sądu powód wymaganiom stawianym przez przepisy zamieszczone w przytoczonych wyżej artykułach procedury cywilnej i kodeksu cywilnego nie sprostał.

Dochodząc od swego przeciwnika procesowego należności pieniężnej, powodowa Spółka powinna, w opinii Sądu, dla wykazania zasadności powództwa przedłożyć przede wszystkim – obok Ramowej Umowy Pożyczki Pieniężnej i umowy pożyczki o numerze (...), zawartych przez strony procesu w dniu 8 marca 2013 r. – dowody z dokumentów potwierdzające istnienie zobowiązania pozwanego i wysokość dochodzonej należności – czego jednak nie uczyniła.

W przypadku istnienia przesłanek wydania wyroku zaocznego sąd wydaje go z urzędu (art. 339 § 1 k.p.c.).

Rozstrzygnięcie sprawy wyrokiem zaocznym ma dla pozwanego niekorzystne implikacje. Przede wszystkim w tym przypadku, przy spełnieniu pewnych przesłanek, sąd może przyjąć za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych (art. 339 § 2 k.p.c.).

Przyjęcie przez sąd przy wydaniu wyroku zaocznego za prawdziwe twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych jest dopuszczalne, jeżeli twierdzenia te zostały przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Sąd nie może przyjąć za prawdziwe twierdzeń powoda przedstawionych dopiero na rozprawie albo w pismach, które nie zostały doręczone pozwanemu.

W art. 339 § 2 k.p.c. nie chodzi jednak o prawne domniemanie prawdziwości twierdzeń powoda, gdyż domniemanie prawne wiąże sąd (art. 234 k.p.c.), natomiast w omawianym przypadku związanie nie zachodzi, skoro sąd ocenia, czy okoliczności nie budzą uzasadnionych wątpliwości albo nie zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Chodzi tu raczej o fikcję (zob. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 1958 r., 3 CR 448/58, RPEiS 1959, z. 3, s. 346) albo domniemanie przyznania okoliczności faktycznych przez pozwanego.

Utrwalony w judykaturze i niekwestionowany w nauce jest pogląd, że przyjęcie za prawdziwe twierdzeń powoda dotyczy wyłącznie okoliczności faktycznych i nie zwalnia sądu orzekającego od obowiązku rozważenia, czy oświadczenia te uzasadniają należycie i w całości żądania pozwu i czy uwzględnienie tych żądań nie narusza obowiązujących przepisów. Sąd nie jest zatem zwolniony z obowiązku dokonania prawidłowej oceny materialnoprawnej zasadności żądania pozwu opartego na tych twierdzeniach (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 1958 r., 1 CR 969/57, OSNC 1960, nr 1, poz. 14; wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 15 września 1967 r., III CRN 175/67, OSNC 1968, nr 8-9, poz. 142; z dnia 15 marca 1996 r., I CRN 26/96, OSNC 1996, nr 7-8, poz. 108; z dnia 6 czerwca 1997 r., I CKU 87/97, Prok. i Pr. - wkładka 1997, nr 10, s. 44; z dnia 31 marca 1999 r., I CKU 176/97, Prok. i Pr. 1999, nr 9, s. 30). Jeżeli zatem w świetle przytoczonych przez powoda okoliczności brak podstaw do uwzględnienia żądania pozwu, sąd wyrokiem zaocznym oddala powództwo (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 1972 r., III CRN 30/72, Biul. SN 1972, nr 10, poz. 178, LEX nr 7094).

Zaprezentowane wyżej przez Sąd ustalenia i oceny skutkować musiały oddaleniem powództwa, co też i Sąd na podstawie przywołanego już wyżej przepisu z art. 6 k.c. uczynił. _